

Znowu grozi nam cenzurowanie internetu

26 kwietnia 2016

Po odstąpieniu na początku 2010 r., w obliczu zmasowanej krytyki, rządu Donalda Tuska od pomysłu Rejestru Stron i Usług Niedozwolonych temat cenzurowania Internetu poprzez blokowanie dostępu do jego zasobów w zasadzie ucichł. Wprawdzie z Ministerstwa Finansów pojawiały się sporadyczne głosy o możliwości powrotu do idei blokowania stron z nielicencjonowanym hazardem (głównym „spiritus movens” był tu były wiceminister Jacek Kapica), nigdy nie wyszły one poza etap pomysłu. Po wyborach w 2015 r. i zmianie rządu wydawało się, że temat zostanie zamknięty na dobre, jako że Prawo i Sprawiedliwość podczas całego okresu rządów koalicji PO-PSL występowało raczej w obronie wolności Internetu i nie zgłaszało (poza pomysłem wprowadzenia obowiązkowej darmowej usługi dostępu do Internetu z zablokowanymi stronami pornograficznymi zgłaszanymi przez Solidarną Polskę, obecnego koalicjanta PiS) pomysłów jego cenzurowania.

Jednak temat wrócił. Pierwszą jego oznaką były doniesienia prasowe na początku 2016 r., że Ministerstwo Finansów pracuje nad zmianą ustawy regulującej hazard i rozważa pomysł blokowania stron internetowych z grami hazardowymi należących do nielicencjonowanych podmiotów. Doniesienia te zostały szybko zdementowane przez ministerstwo, jednak po paru miesiącach okazało się, że prace nad zmianą ustawy „hazardowej” są jednak prowadzone i faktycznie bierze się pod uwagę cenzurowanie stron z nielicencjonowanym hazardem. Wiceminister Marian Banaś pytany przez posłów sejmowej Komisji Kultury Fizycznej i Sportu stwierdził, że obecnie „brakuje instrumentów, by wprowadzić blokadę w wypadku stron na serwerach zagranicznych”, ale „dokonujemy bardzo głębokiej i pełnej analizy, aby temu przeciwdziałać”.

W międzyczasie posłowie Jakub Kulesza, Jacek Wilk, Tomasz Jaskóła, Magdalena Błęńska i Rafał Wójcikowski wnieśli do ministra finansów interpelację, której projekt przygotowałem. W interpelacji pytali o następujące rzeczy:

„Czy prawdą jest, że planowany jest przez Pana ministerstwo projekt zmian w ustawie przewidujący blokowanie stron internetowych?

A jeżeli tak, to:

1. Czy obowiązek ten będzie nałożony na dostawców Internetu, czy będzie technicznie realizowany przez państwo?

2. Czy przewiduje się w związku z tym również blokowanie połączeń VPN, sieci TOR, I2P, JAP i serwerów proxy na całym świecie, mogących służyć do obejścia takiej blokady?

3. W jaki sposób zamierza się zapewnić, że przy okazji nie będą blokowane także inne zasoby znajdujące się w tej samej domenie czy pod tym samym adresem IP, co blokowane strony?

4. Czy oszacowano koszty, jakie państwo lub dostawcy Internetu będą musieli ponieść w celu zapewnienia technicznych możliwości takiego blokowania?

5. Czy nie obawia się Pan, że stworzenie prawnego i technicznego mechanizmu pozwalającego na blokowanie stron internetowych oferujących nielicencjonowany hazard może być w łatwy sposób wykorzystane do blokowania dowolnych innych treści w Internecie, w tym niezależnych informacji i krytyki władz, jak np. w Chinach – niekoniecznie przez obecny rząd, ale przez któryś z następnych?

6. Czy jest to wykorzystanie gotowego projektu pozostałego po poprzednim rządzie i wiceministrze Jacku Kapicy?”

Odpowiedź na tę interpelację, podpisana przez sekretarza stanu Wiesława Janczyka, była bardzo ogólnikowa i sprowadzała się do sformułowania, że „podejmując inicjatywę ustawodawczą w

zakresie zmiany wspomnianych regulacji, kwestie poruszone w Interpelacji nr 1880 poddam pogłębionej analizie". Jak na razie projekt zmian w ustawie nie został opublikowany, jednak istnieje realna możliwość, że zapisy nakazujące blokadę stron z nielicencjonowanym hazardem jednak się pojawią. Zwłaszcza, że pomysł wydaje się mieć poparcie również Platformy Obywatelskiej – na wspomnianym wyżej spotkaniu z wiceministrem Banasiem poseł PO Ireneusz Raś sugerował zasłanianie takich stron „kurtynkami” i blokowanie kont bankowych osób, które próbowałyby je obchodzić.

Równocześnie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji opracowało projekt ustawy o działaniach antyterrorystycznych. Projekt ten zawiera zapis umożliwiający szefowi ABW zarządzenie zablokowania lub zażądanie od administratora systemu teleinformatycznego zablokowania dostępności określonych danych informatycznych w systemie teleinformatycznym, w celu „zapobiegania i wykrywania przestępstw o charakterze terrorystycznym oraz ścigania ich sprawców”. Wymagane jest wprowadzić późniejsze zatwierdzenie tego przez sąd, jednak takie zarządzenie obowiązywać ma już od momentu wydania.

Jako że pojęcie „systemu teleinformatycznego” nie jest zdefiniowane w tym projekcie, nie ma przeszkód w interpretowaniu tego zapisu tak, że zezwala on również na zarządzenie zablokowania dostępu do danych znajdujących się w Internecie na serwerach poza granicami Polski i zażądanie tego od przedsiębiorców telekomunikacyjnych świadczących usługi dostępu do Internetu (dostawców Internetu) lub zarządzających sieciami szkieletowymi (operatorów). Taka interpretacja zgodna jest z definicją systemu teleinformatycznego znajdującą się w ustawie o świadczeniu usług drogą elektroniczną („zespół współpracujących ze sobą urządzeń informatycznych i oprogramowania, zapewniający przetwarzanie i przechowywanie, a także wysyłanie i odbieranie danych poprzez sieci telekomunikacyjne za pomocą właściwego dla danego rodzaju

sieci telekomunikacyjnego urządzenia końcowego w rozumieniu ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. Nr 171, poz. 1800, z późn. zm.)”) – zgodnie z tą definicją zarówno całą ogólnosiwiatową sieć Internet, jak i jej fragment zarządzany przez danego przedsiębiorcę telekomunikacyjnego można uznać za system teleinformatyczny.

W praktyce oznacza to, że projektowana ustawa dałaby szefowi ABW prawo do zarządzania zablokowaniem dostępu do dowolnych danych znajdujących się w Internecie, czyli cenzury całego Internetu, i to z dopiero następczą kontrolą ze strony sądu. Jednocześnie obarczyłaby przedsiębiorców telekomunikacyjnych problemem technicznego rozwiązania takiej blokady (zwłaszcza, jeżeli dane, do których dostęp ma być zablokowany znajdują się w tzw. darknecie) oraz ewentualnymi kosztami, które w związku z tym musieliby ponieść.

Z jednej strony całkowite zablokowanie dostępu do wskazanych danych (również za pośrednictwem serwerów proxy, VPN, sieci TOR itd.) jest technicznie bardzo trudne, co mogłoby narażać przedsiębiorców telekomunikacyjnych na odpowiedzialność, z drugiej – obowiązek zapewnienia takiej blokady może skłaniać tych ostatnich do jak największego ograniczenia dostępu do wszelkich usług zapewniających anonimowość oraz blokowania wszystkich zasobów znajdujących się pod adresem IP, pod którym znajdują się wskazane dane. Niewykluczone, że przedsiębiorcy telekomunikacyjni zainwestują w infrastrukturę pozwalającą na bardziej wyrafinowane filtrowanie (np. blokowanie hybrydowe – jak NetClean Whitebox), co potencjalnie może okazać się bardzo niebezpieczne. Możemy skończyć jak Chińczycy za „złotą tarczą”.

Autorstwo: Jacek Sierpiński

Źródło: Sierp.libertarianizm.pl

BIBLIOGRAFIA

1. http://prawo.vagla.pl/rejestr_stron_i_uslug_niedozwolonych

2.

http://www.biztok.pl/wywiady/bedzie-blokowanie-stron-bukmacherow-ale-dopiero-za-rok_a19055

3. <http://prawo.vagla.pl/node/10131>

4. <http://sierp.libertarianizm.pl/?p=1299>

5.

<http://www.sport.pl/pilka/1,65039,19513336,ustawa-hazardowa-na-dchodzi-nowelizacja-miliony-trafia-do.html>

6.

http://www.mf.gov.pl/ministerstwo-finansow/wiadomosci/komunikaty/-/asset_publisher/6Wwm/content/mf-nie-pracuje-nad-zmianami-w-ustawie-hazardowej

7.

<http://www.wolnypoker.org/aktualnosci/bedzie-nowa-ustawa-hazardowa-minister-finansow-potwierdza>

8.

<http://www.polskieradio.pl/42/1699/Artykul/1606422,Hazard-w-internecie-polski-fiskus-ma-pomysl-na-zablokowanie-gier-na-zagranicznych-serwerach>

9.

<http://www.sejm.gov.pl/sejm8.nsf/InterpelacjaTresc.xsp?key=165F6FF9&view=null>

10.

<http://www.sejm.gov.pl/sejm8.nsf/InterpelacjaTresc.xsp?key=31BCE1C4&view=null>

11. <https://bip.mswia.gov.pl/download/4/27719/Projekt.pdf>

12. <http://libertarianin.org/co-to-jest-darknet/>

13.

<http://www.slideshare.net/flyingpotato/netclean-whitebox-by-pr>

acteo-presentation